

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

Xe KAMER

A R R E S T

**nr. 219.201 van 7 mei 2012
in de zaak A. 199.066/X-14.905.**

In zake : de b.v.b.a. ECOLOGY-CULTURE
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Alain Coppens
kantoor houdend te 8800 ROESELARE
Westlaan 358
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

het VLAAMSE GEWEST, vertegenwoordigd door de Vlaamse
regering
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Bart Staelens
kantoor houdend te 8000 BRUGGE
Gerard Davidstraat 46, bus 1
bij wie woonplaats wordt gekozen

tussenkomen partij :

de Dienstverlenende Vereniging West-Vlaamse Intercommunale
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Antoon Lust
kantoor houdend te 8310 ASSEBROEK-BRUGGE
Baron Ruzettelaan 27
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 4 februari 2011, strekt tot de nietigverklaring van het besluit van 13 september 2010 van de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand “waarbij aan de dienstverlenende vereniging WVI machtiging tot onteigening wordt verleend van onroerende goederen gelegen te Roeselare voor de realisatie van het gemengd regionaal bedrijventerrein West Deel 1 met toepassing van de spoedprocedure.”.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partijen hebben een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partij heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

De WVI heeft een verzoek tot tussenkomst ingediend. De tussenkomst is toegestaan bij beschikking van 18 maart 2011. De WVI heeft een memorie ingediend.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Frans De Buel heeft een verslag opgesteld.

De verzoekende partij heeft een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De verwerende partij en de tussenkomende partij hebben een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 9 maart 2012.

Staatsraad Johan Bovin heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Alain Coppens, die verschijnt voor de verzoekende partij, advocaat Sabine Lust, die loco advocaat Antoon Lust verschijnt voor de eerste verwerende partij, en advocaat Samuel Mens, die loco advocaat Bart Statelens verschijnt voor de tweede verwerende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Frans De Buel heeft een advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Op 17 maart 2010 beslist de Raad van Bestuur van de WVI dat “het plan houdende omlijning van een bedrijventerrein, genaamd ‘Onteiningsplan GRB West Deel 1’, onder meer palende aan de Oostnieuwkerksesteenweg en de Bietstraat, alsmede de onteiningstabel, voorlopig (wordt) aangenomen” en dat “bedoelde plan (...) overeenkomstig art. 73, § 3, derde lid, van gezegd decreet van 19 december 2003 aan een openbaar onderzoek (zal) worden onderworpen”.

In die beslissing, waarin wordt verwezen naar “het besluit van de Vlaamse regering dd. 21 november 2008 inzake de goedkeuring van het Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan houdende de afbakening van het Stedelijk Gebied Roeselare dat een aantal gronden bestemt tot gemengd regionaal bedrijventerrein”, wordt onder meer het volgende overwogen:

“Overwegende dat onderhavige procedure beoogt een gemengd regionaal bedrijventerrein in te richten in de omgeving van de R32 en de zone voor openbaar nut MIROM (verbrandingsoven); dat in het Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan houdende de afbakening van het Stedelijk Gebied Roeselare er eveneens een agrarische bedrijventerrein en een bijkomen(de) zone voor MIROM werd bestemd in dezelfde omgeving; dat al deze zones ruimtelijk en qua landschappelijke inbedding en bijgevolg ook infrastructureel-technisch met elkaar verbonden moeten worden; dat dienvolgens een globale aanpak inzake infrastructuur, buffering, waterbeheersing en landscaping noodzakelijk is; dat zulke globale aanpak niet mogelijk is wanneer de gronden niet door een overheid, blijkens het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen belast met de realisatie van bedrijventerreinen en door art. 73, §2 van het begrotingsdecreet van 19-12-2003 aangewezen als overheid die door de Vlaamse regering gemachtigd kan worden om voor algemeen nut onroerende goederen te onteinen voor het aanleggen van hun toegangswegen en bijkomende infrastructuur, kunnen worden verworven; dat een globale aanpak en uitrusting niet mogelijk is, en in elk geval erg bemoeilijkt en vertraagd kan worden, in geval van versnippering van het eigendomsstatuut van het terrein; dat bovendien de particuliere eigenaars om speculatieve redenen kunnen opteren hun grond in portefeuille te houden waardoor het door het afbakeningsbesluit van 21-11-2008 beoogde doel niet, of slechts met heel

veel vertraging, kan worden gerealiseerd; Overwegende dat de gronden dewelke reeds een economische invulling kennen ingevolge een reglementair afgeleverde vergunning en door wvi in het kader van voormelde globale visie positief beoordeelde inplanting, niet opgenomen worden in onderhavig plan; Overwegende dat de wvi, als dienstverlenende intergemeentelijke vereniging, en die als primair maatschappelijk doel heeft het verwerven, vervreemden, uitrusten, in huur geven en beheren van gronden met als doel de vestiging van nieuwe bedrijven te bevorderen, een gespecialiseerde overheid is als bedoeld in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en in art. 73, §2 van voormeld begrotingsdecreet van 19-12-2003;

Overwegende dat uit voormelde studies blijkt dat de nood hoog is en dat dringend het nodige moet worden gedaan om die nood effectief te lenigen, hetgeen slechts mogelijk is wanneer de wvi in de mogelijkheid wordt gesteld om de gronden zonodig door gedwongen onteigening te verwerven”.

3.2. Tijdens het omtrent dit plan gehouden openbaar onderzoek, dat wordt gehouden van 19 april 2010 tot 3 mei 2010, en waarvan alle personen die volgens het kadaster eigenaar of vruchtgebruiker zijn van in dat plan begrepen onroerende goederen, waaronder de verzoekende partij, met een op 9 april 2010 ter post aangetekende brief verwittigd werden, dient de toenmalige raadsman van de verzoekende partij als enige een bezwaarschrift in, waarin hij stelt wat volgt:

“Mijn cliënte is eigenares van het perceel volgnummer 7, kadastraal gekend sectie D nummer 0365A, opgenomen in het Onteigeningsplan GRB West deel 1 te Roeselare.

Het is u bekend dat mijn cliënte aldaar eigen bedrijfsmatige activiteiten voert, ook op het hogere perceel binnen het onteigeningsplan, én dat mijn cliënte eigen behoeften en plannen heeft voor een uitbreiding van haar bedrijfsgebouwen o.a. op het hoger perceel.

Mijn cliënte heeft dan ook gegronde bezwaren tegen een onteigening van het hoger perceel, nu zij hierdoor op een onaanvaardbare wijze zou worden beperkt in haar eigen bedrijfsvoering op haar eigen percelen”.

3.3. Op 16 juni 2010 bespreekt en weerlegt de Raad van Bestuur van de WVI voornoemd bezwaar als volgt:

“Overwegende dat bezwaarschrijver stelt dat hij op de te onteigenen percelen reeds een economische activiteit uitoefent en aldaar ook de uitbreiding ervan wenst te doen; Overwegende dat hij stelt dat de onteigening ervan hem zou beperken in zijn bedrijfsvoering;

Overwegende dat de begrenzing van de onteigening gebeurd is op basis van de huidige inplanting van de economische activiteiten van het bedrijf;

dat daarom niet het totale perceel nr. 365A werd opgenomen in onderhavig plan, doch enkel het gedeelte dat niet bebouwd is ten behoeve van voormelde economische activiteit;

Overwegende dat de noodzaak van de voorgenomen onteigening reeds is uiteengezet in het besluit van de raad van bestuur van de wvi houdende voorlopige aanvaarding van onderhavig onteigeningsplan en die de bezwaarmaakster reeds kent, zodat het kan volstaan ernaar te verwijzen.

Overwegende dat (het) in het kader van de totale inrichting van het gebied in opmaak zijnde inrichtingsplan nu reeds aangeeft dat op het betrokken perceel zowel wegenis, groeninkleding en afwatering zal moeten worden gerealiseerd;

Overwegende dat de verwerving van alle terreinen binnen het gemengd regionaal bedrijventerrein in dit kader noodzakelijk is om de doelstellingen, zoals ook nauwkeurig bepaald in het RSV (blz. 450, versie 2004), te kunnen realiseren; dat bij versnipperde realisatie elke garantie ontbreekt voor de realisatie van de vereiste publieke infrastructuur zoals openbare wegenis, gescheiden rioleringsstelsels, waterbufferbekkens, bufferzones, publieke groenaanleg en alle nutsvoorzieningen.

Overwegende dat voormelde globale ontwikkeling geschiedt onverminderd de toekomstige vestigingsmogelijkheden voor eigenares-bedrijf na volwaardige uitrusting en inrichting van het terrein en in overeenstemming met de bestemmingsvoorschriften van toepassing op deze zone.

Overwegende dat de Raad van State de onteigening van een bedrijf in een industriezone in het kader van een voormelde gestructureerde realisatie ervan uitdrukkelijk heeft erkend in haar arrest nr. (...) van 27-06-2000;

Overwegende dat bovendien de onteigening geschiedt in het kader van het decreet van 19-12-2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004 nl. (h)oofdstuk XXVI dat bepaalt dat het ter beschikking stellen van gronden aan bedrijven in het kader van dat decreet dient te gebeuren middels het voorzien van clausules die preciseren:

1. De economische bedrijvigheid die op gronden zal uitgeoefend worden evenals alle andere gebruiksvoorwaarden;
2. De termijn waarbinnen de koper of andere gebruiker van het verkochte goed verplicht is het goed te bebouwen en/of het in exploitatie te nemen;
3. De modaliteiten waaraan de grond kan teruggekocht worden in geval de koper de in 1e en 2e vermelde voorwaarden niet naleeft.

Overwegende dat teneinde aan die vereisten te voldoen een globale ontwikkeling, uitgifte en beheer van het bedrijventerrein noodzakelijk is.

Overwegende dat het bezwaar deels ongegrond en deels voorbarig is en dus dient verworpen te worden;

Overwegende dat het stadsbestuur van Roeselare geen bezwaar heeft tegen het onteigeningsplan”.

3.4. De Raad van Bestuur beslist alsdan wat volgt:

“Besluit:

Artikel 1: Het bezwaarschrift wordt verworpen;

Artikel 2: Het overeenkomstig onteigeningsplan en de bijhorende aangepaste onteigeningstabel genaamd ‘GRB Roeselare West Deel 1’ wordt definitief aangenomen;

Artikel 3: Het onder artikel 2 bedoelde plan -opgemaakt overeenkomstig met en bij toepassing van (a)rtikel 73 en volgende van het decreet van 19-12-2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004- zal, met de besluiten en de verscheidene stukken waaruit blijkt dat de voorgeschreven formaliteiten van het openbaar onderzoek vervuld zijn, ter goedkeuring aan de bevoegde minister overgelegd worden;

Artikel 4: De toepassing te vragen van de wet van 26-07-1962, gewijzigd bij de wet van 07-07-1978, betreffende de rechtspleging bij dringende omstandigheden inzake onteigeningen ten algemene nutte, inzonderheid het artikel 5;

Artikel 5: De aanduiding te vragen van de wvi (West-Vlaamse Intercommunale), dienstverlenende vereniging, als onteigenende macht voor alle in het definitief aangenomen onteigeningsplan genaamd ‘GRB Roeselare West Deel 1’ begrepen onroerende goederen”.

3.5. Bij het thans bestreden besluit van 13 september 2010 beslist de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand dat de verwerving van de onroerende goederen gelegen in Roeselare met een totale in te nemen oppervlakte en kadastraal bekend zoals vermeld op het bijgevoegde onteigeningsplan en innemingstabel, waartoe de dienstverlenende vereniging WVI met het oog op de realisatie van het gemengd regionaal bedrijventerrein West deel 1 heeft beslist, tot het nut van het algemeen wordt erkend (artikel 1), dat de onmiddellijke inbezitneming van de onroerende goederen, voorkomend op bijgaand plan en innemingstabel, volstrekt noodzakelijk is (artikel 2), dat de dienstverlenende vereniging WVI ertoe wordt gemachtigd om, ter verwezenlijking van de in artikel 1 bedoelde werken, tot onteigening over te gaan voor alle innemingen, en dat de rechtspleging bij dringende omstandigheden, bedoeld bij artikel 5 van de wet van 26 juli 1962 op deze onteigening mag worden toegepast (artikel 3).

IV. Ontvankelijkheid

4. Ambtshalve dient vastgesteld dat de verzoekende partij slechts belang heeft bij de vernietiging van het bestreden beslissing in zoverre deze betrekking heeft op het perceel waarvan zij eigenaar is, met name de inname 7 van het onteigeningsplan, zijnde het kadastrale perceel nr. 0365/A.

V. Onderzoek van het tweede onderdeel van het tweede middel en het derde middel

Standpunt van de partijen

5.1. In een tweede onderdeel van het tweede middel en een derde middel voert de verzoekende partij aan wat volgt:

“2.2. SCHENDING VAN DE ART. 2 EN 3 WET MOTIVERING
BESTUURSHANDELINGEN dd. 29 JULI 1991

(...)

2.2.2. Geen rechtsgeldige motivering door verwijzing

In de bestreden akte dd. 13 september 2010 wordt overwogen:

‘Overwegende dat uit de motivering van de dienstverlenende vereniging WVI uiteengezet in de besluiten van de raad van bestuur d.d. 17 maart 2010 en 16 juni 2010 blijkt dat er een dringende nood is aan het realiseren van de vermelde doelstelling; dat deze motivatie wordt overgenomen in dit besluit dat die documenten integraal deel uitmaken van dit ministerieel machtigingsbesluit en samen met dit besluit moeten betekend worden aan de belanghebbende partijen’;

De besluiten dd. 17 maart en 16 juni 2010 zijn materieel niet bij de bestreden onteigeningsmachtiging gevoegd en evenmin mee betekend op 6 december 2010.

Een onteigeningsbesluit moet nochtans formeel worden gemotiveerd en een motivering kan niet door verwijzing naar een stuk dat de verzoekende partij niet bekend is.

Wanneer de minster stelt dat twee beslissingen deel uitmaken van zijn beslissing, moeten zij door hem ‘ne varietur’ worden ondertekend en moeten zij aan het ministerieel besluit worden gehecht.

Door dit niet te doen is de bestreden bestuursakte niet naar genoegen van recht gemotiveerd.

2.3. SCHENDING VAN ART. 16 GW, VAN DE WET 26 JULI 1962,
VAN DE WET 17 APRIL 1835 EN SCHENDING VAN DE ART. 2-3
WET MOTIVERING BESTUURSHANDELINGEN 29 JULI 1991

Het verwerende bestuur machtigt de WVI in zijn besluit dd. 13 september 2010 om te onteigenen bij toepassing van de Wet 26 juli 1962, omdat deze hoogdringend zou zijn. Uit de motivering van de twee besluiten van de raad van bestuur van de WVI zou blijken dat er een dringende nood is aan het realiseren van de voormelde doelstelling. Nergens wordt in de bestreden akte omschreven welke deze ‘voormelde doelstelling’ is. Enkel wordt verwezen naar de realisatie van het gemengd regionaal bedrijventerrein west deel 1 te Roeselare dat in het gewestelijk RUP Afbakening Regionaalstedelijk Gebied Roeselare wordt voorzien.

Waarom dit op vandaag en dan nog bij hoogdringendheid gerealiseerd moet worden, wordt nergens verantwoord of gemotiveerd.

Bovendien vereist de wet van 26 juli 1962 niet zozeer ‘dringende nood’, maar wel de noodzaak om de goederen onmiddellijk in bezit te nemen. Deze uitzonderingswet kan en mag alleen worden toegepast wanneer de onmiddellijke inbezitneming onontbeerlijk is. Zoniet moet teruggegrepen worden naar de procedure ex de Wet 17 april 1835.

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand stelt in zijn bestreden besluit van 13 september 2010 niet vast dat de onmiddellijke inbezitneming vereist is.

Het is niet bewezen, ja er wordt zelfs niet voorgehouden dat de inbezitneming van de goederen volgens de Wet van 17 april 1835, desgevallend met toepassing van de Wet van 10 mei 1926 laattijdig zou zijn voor de verwezenlijking van het doel”.

5.2. De verwerende partij repliceert:

“II.2.2 Tweede onderdeel: de verwijzing naar de besluiten van de WVI van 17 maart 2010 en 16 juni 2010.

In de bestreden beslissing wordt overwogen :

Overwegende dat uit de motivering van de raad van bestuur van de dienstverlenende WVI uiteengezet in de besluiten van de raad van bestuur dd. 17 maart 2010 en 16 juni 2010 blijkt dat er een dringende nood is aan het realiseren van de vermelde doelstelling; dat deze motivering wordt overgenomen in dit besluit en dat die documenten integraal deel uitmaken van dit ministerieel machtigingsbesluit en samen met dit besluit moeten betekend worden aan de belanghebbende partijen;

De motieven van de raadsbesluiten van de WVI van 17 maart 2010 (noodzaak tot onteigening gegrond op artikel 73 decreet 19 december 2003) en 16 juni 2010 (uitgebreide weerlegging van het bezwaar van verzoekende partij) maken dus integrerend deel uit van de bestreden beslissing.

Naar formele motieven beantwoordt de bestreden beslissing derhalve aan de formele motiveringswet.

Er is in de voormelde raadsbesluiten immers uitdrukkelijk uiteengezet waarom en op welke grond er moet en kan onteigend worden. Er is tevens uiteengezet waarom de onteigening moet, ondanks het feit dat verzoekende partij daartegen bezwaar maakt.

Deze motieven maken integrerend deel uit van het machtigingsbesluit van verwerende partij.

Indien het bestreden besluit door de WVI op een gebrekkige wijze zou betekend zijn aan verzoekende partij, dan heeft dit de niet-tegenstelbaarheid van het bestreden besluit tot gevolg maar niet dat de formele motiveringswet zou geschonden zijn door het bestreden besluit. Er kan overigens niet ingezien worden in hoe een gebrekkige betekening zou kunnen hersteld worden door verwerende partij. Op een deugdelijke wijze betekend voldoet het bestreden besluit immers perfect aan de formele motiveringswet.

II.2.3 Derde onderdeel: de verwijzing hoogdringendheid.

In het bestreden besluit wordt vastgesteld dat er een dringende nood is aan het realiseren van het gemengd bedrijventerrein zoals voorgesteld in het onteigeningsplan. Deze vaststelling staat natuurlijk gelijk met de vaststelling dat een onmiddellijke inbezitneming van de gronden noodzakelijk is.

De vaststelling in het bestreden besluit steunt op de motivering van het raadsbesluit van de WVI van 17 maart 2010. Dit raadsbesluit maakt integraal deel uit van het bestreden besluit.

Het volstaat niet de schending van de formele motiveringswet aan te voeren op grond van een onvolledig gelezen bestreden besluit. Dat dit ‘ongelezen’ de fout zou zijn van een gebrekkige betekening van het bestreden besluit door de WVI, doet aan dit gegeven geen afbreuk”.

5.3. De tussenkomende partij laat in haar toelichtende memorie gelden:

“TWEEDE ONDERDEEL

Het bestreden besluit zou formeel niet naar behoren gemotiveerd zijn doordat de beslissing van de raad van bestuur van de tussenkomende partij van 17 maart 2010 houdende voorlopige vaststelling van het onteigeningsplan en van 16 juni 2010 houdende definitieve vaststelling van dat plan, en waarnaar in het bestreden besluit is verwezen, echter niet samen met dit besluit betekend is geworden en de verzoekende partij ‘niet bekend’ zijn.

Het blijkt inderdaad niet dat die documenten werden meebetkend, ofschoon zij (mede) de motivering van de beslissing inhouden.

Het onderdeel is nochtans belangloos, minstens ongegrond.

1. Het onderdeel is vooreerst volkomen belangloos.

- Uit het bezwaarschrift van 30 april 2010 blijkt dat de verzoekende partij toen gewis kennis had van de beslissing van 17 maart 2010. In dat bezwaarschrift voert zij immers aan dat het de tussenkomende partij bekend is dat zij ‘aldaar eigen bedrijfsmatige activiteiten voert, ook op het hogere perceel binnen het onteigeningsplan’, waarmee zij onmiskenbaar heeft willen reageren op de overweging in het raadsbesluit van 17 maart 2010 waarin is gesteld dat de gronden, die reeds een economische invulling kennen, niet in het plan zijn opgenomen. Stellende dat zij

wél reeds een economische invulling heeft gegeven aan de inneming 7, heeft zij die motivering uit het besluit van 17 maart 2010 willen tegenspreken. Zij kon dit uiteraard maar doordat zij er kennis van had. Het dossier is trouwens officieel ter visie gelegd geworden.

- In randnummer 2.2.1. van het verzoekschrift citeert de verzoekende partij letterlijk twee passages uit het besluit van de raad van bestuur van 16 juni 2010, hetgeen uiteraard maar kon doordat zij er kennis van had.

De formele motiveringswet heeft als finaliteit degene ten aanzien van wie een beslissing genomen wordt, een zodanig inzicht te geven in de motieven van die beslissing zodat hij in staat is terdege te oordelen of het zin heeft zich tegen die beslissing te verweren met de middelen die het recht hem verschaft. Daaruit volgt dat wie de motieven van een beslissing die formeel gemotiveerd moet zijn, kent, al is die beslissing niet formeel gemotiveerd, zich niet nuttig op de schending van de verplichting tot formele motivering kan beroepen. In zulk geval immers is het doel van de formele motiveringsverplichting, nl. het hem doen kennen van de motieven van de beslissing bereikt. Dit is sedert het arrest nr. (...), (...), een vaste rechtspraak van Uw Raad. De rechtsleer is eveneens eenduidig.

Zo leest men:

- (...) ‘(...) Een inbreuk hierop leidt echter niet noodzakelijk tot een vernietiging. Pas wanneer de betrokkene door een inbreuk op de formele motiveringsplicht in zijn belangen wordt geschaad, zal de desbetreffende bestuurshandeling geschorst of vernietigd worden. Zo zal de bestuurshandeling niet vernietigd worden louter op grond van het ontbreken van een formele motivering wanneer de betrokkene, ondanks dit gebrek, toch op de hoogte was van de motieven van de bestuurshandeling. De betrokkene kan in casu zich verdedigen zodat hij geen belang meer heeft om de schending van de formele motiveringsplicht aan te voeren’;
- (...) ‘Indien de betrokkene, ondanks het ontbreken van de formele motivering, toch de motieven kende en zich hiertegen kon verweren, is hij niet geschaad door de schending van de vormvereiste en heeft hij bijgevolg geen belang bij de nietigverklaring. Wanneer daarentegen bij ontstentenis van een (afdoende) formele motivering blijkt dat de verzoeker geen kennis had van de motieven van de bestuurshandeling op het ogenblik van het indienen van het verzoekschrift en hij hierdoor in zijn belangen werd geschaad, zal de Raad van State het bestreden besluit wél schorsen of vernietigen wegens schending van de formele motiveringsplicht. Cruciaal is dus de vraag of de belangen van de verzoeker al dan niet werden geschaad. De Raad van State hanteert bij het beantwoorden van deze vraag de doelgerichte benadering: de Raad van State gaat na of het doel van de wet bereikt is. Indien

dit het geval is en de verzoeker dus ondanks het gebrek aan (afdoende) formele motivering niet in zijn belangen is geschaad, zal de schending van de formele motiveringsplicht niet leiden tot de vernietiging van de bestreden beslissing, ook al is de schending flagrant. In het arrest (...) wordt de visie van de Raad van State duidelijk verwoord: (...)'.

Nu de verzoekende partij zich probleemloos tot Uw Raad heeft kunnen wenden met kennis van zaken en zelfs met een middel ten betoge dat de formele motiveringswet is geschonden, heeft zij geen enkel belang bij het onderdeel. Men kan niet zinvol schending van de formele motiveringswet invoeren, als men niet eens de motieven kent!

2. Vervolgens is een oncorrect betekende beslissing daarom alleen nog geen ongemotiveerde en mitsdien onwettige beslissing. De onvolledige betekening van de bestaande motieven brengt niet de legaliteit van het besluit in het gedrang, doch heeft alleen voor gevolg dat de termijn om zich tot Uw Raad te wenden niet ingaat.

DERDE MIDDEL

Het roept schending in van:

- art. 16 van de grondwet;
- de wet van 26 juli 1962;
- de wet van 17 april 1835;
- de art. 2 en 3 van de formele motiveringswet van 29 juli 1991,

Waarin de schending van art. 16 van de grondwet en van de wet van 17 april 1835 precies bestaat, wordt niet toegelicht, zodat het middel in zoverre onontvankelijk is.

De tussenkomende partij begrijpt het middel in die zin dat het bestreden besluit de urgentie, vereist door de wet van 26 juli 1962, niet deugdelijk motiveert en geen afdoende onderscheid maakt tussen de noodzaak om te onteigenen en de vereiste om onmiddellijk in het bezit te worden gesteld.

Het middel is eveneens ongegrond.

1. Uit het antwoord op het tweede onderdeel van het tweede middel blijkt dat de verzoekende partij onmiskenbaar kennis heeft van het raadsbesluit van 17 maart 2010, in zijn geheel aangehaald in de memorie van antwoord van het Vlaamse gewest. In dat document, door de verzoekende partij gekend, is zowel de noodzaak van de onteigening als de noodzaak van de onmiddellijke inbezitneming uitvoerig gemotiveerd. De verzoekende partij voert geenszins aan dat die motieven feitelijk onjuist of rechtens niet draagkrachtig zouden zijn, terwijl het legaliteitstoezicht van Uw Raad slechts marginaal is en mitsdien enkel kennelijk onredelijke motieven kan censureren. De verzoekende partij roept echter geen schending van het redelijkheidsbeginsel in.
2. Bovendien bepaalt art. 73, §5, van het begrotingsdecreet van 19 december 2003 wat volgt:
‘De onteigening gebeurt bij toepassing van de wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake onteigening ten algemenen nutte’.

De decreetgever heeft derhalve ondubbelzinnig de te volgen procedure voorgeschreven. De onteigenende overheden hebben mitsdien geen andere keuze.

Waar er geen keuze is, is er sowieso ook geen enkele motiveringsplicht. Er is slechts zinvol sprake van motiveringsplicht wanneer er alternatieve opties mogelijk zijn.

Aldus besliste het Hof van beroep van Gent in de zaak (...) (...) in het arrest van 9 december 2010:

‘De appellant voert tevergeefs aan dat er geen hoogdringendheid is. Artikel 30 §2.c van de wet van 30.12.1970 betreffende de economische expansie bepaalt dat in geval van onteigening wordt gehandeld overeenkomstig de bepalingen van de wet van 26 juli 1962 betreffende de spoedprocedure met betrekking tot de onteigening voor algemeen nut. Aldus wordt de procedure voorzien bij de wet van 26.07.1962 toepasselijk gemaakt, zonder dat vereist is dat de voorwaarde van hoogdringendheid zou vervuld zijn. Dit is immers niet voorzien in de wet betreffende de economische expansie’.

Het Hof besliste in dezelfde zin in het arrest (...) dd. 8 maart 2011 (...).’.

5.4. In de memorie van wederantwoord dupliceert de verzoekende partij:

“TWEEDE ONDERDEEL

Dat de Wet Formele Motivering dd. 29 juli 1991 geschonden is, blijkt overduidelijk uit het feit dat tussenkomende partij met brief dd. 7 april 2011 aan verzoekster een nieuw schrijven gericht heeft (...). Het is afwijkend van de eerdere betekening dd. 6 december 2010, zowel in formulering als door het nieuw aanvullend stuk dat is bijgevoegd (m.n. eensluidend verklaard afschrift van de besluiten van de raad van bestuur).

Het is duidelijk dat op deze wijze gepoogd wordt om de gebrekkige motivering van de bestreden bestuursakte (door ‘verwijzing’ naar de raadsbesluiten van tussenkomende partij dd. 17 maart 2010 en 16 juni 2010), betekend dd. 6 december 2010, goed te maken.

Motivering door verwijzing naar andere stukken is geoorloofd, doch één van de voorwaarden daartoe is dat de inhoud van het stuk, waarnaar verwezen wordt, aan de bestuurde ter kennis moet zijn gebracht. Door het verslag van de raad van bestuur dd. 17 maart 2010 pas op 7 april 2011 ter kennis te brengen van verzoekende partij, is aan deze voorwaarde niet voldaan.

Verzoekende partij citeert uit (...):

‘165. Het doel van de motiveringsplicht wordt niet bereikt door een verwijzing naar adviezen waarvan de inhoud voor de bestuurde onbekend is gebleven. Er mag dan ook enkel worden verwezen naar stukken die aan de betrokkene ter kennis werden gebracht of hem bekend zijn. Het is het bestuur zelf dat het initiatief moet nemen tot

het ter kennis geven: de bestuurde hoeft niet zelf om mededeling van het advies te vragen.

De inhoud van het stuk moet aan de betrokkene ter kennis zijn gebracht, hetzij voor de beslissing werd genomen, hetzij samen met de eindbeslissing.

(...)

166. Wanneer de stukken waarnaar wordt verwezen niet ter kennis werden gebracht aan de betrokkene of hem niet bekend zijn, kan enkel rekening worden gehouden met de in het besluit zelf opgenomen motieven. Indien het besluit zelf geen motivering bevat of een motivering die niet afdoende is, is de Wet Motivering Bestuurshandelingen geschonden’.

In de bestreden akte wordt niets gemotiveerd i.v.m. de hoogdringendheid, er wordt enkel verwezen naar de besluiten van de raad van bestuur van tussenkomende partij dd. 17 maart 2010 en 16 juni 2010. Het besluit dd. 17 maart 2010, dat de motivering bevat i.v.m. dringende nood aan onteigening, is pas met aangetekende brief dd. 7 april 2011 overgemaakt aan verzoekster, d.i. ruim vier maanden na de betekening van de bestreden akte en ruim twee maanden nadat zij een vernietigingsberoep had ingesteld bij uw Raad.

3. DERDE RECHTSMIDDEL

Het raadsbesluit van tussenkomende partij dd. 17 maart 2010 is voor het eerst met aangetekende brief dd. 7 april 2011 aan verzoekende partij opgestuurd. Pas op dat ogenblik heeft verzoekster er kennis van gekregen.

Als verwerende partij thans zelf stelt dat dit besluit de motivering van de dringende noodzaak omvat en daarom integraal deel uitmaakt van de bestreden akte, is het feit dat het document op 6 december 2010 niet mee is betekend voldoende om te besluiten dat de bestreden akte de Wet Motivering Bestuurshandelingen dd. 29 juli 1991 schendt. Immers kon verzoekende partij geen inzicht hebben in de motieven van de beslissing en was zij niet in staat om te oordelen of er, ten aanzien van deze motieven, mogelijkheden waren om zich tegen die beslissing te verweren met de middelen die het recht haar verschaft.

De bestreden bestuurshandeling beantwoordt alleszins niet aan het doel dat de wetgever van 29 juli 1991 had vooropgesteld”.

5.5. In haar laatste memorie laat de verzoekende partij nog gelden:

“Door enkel het bestreden machtigingsbesluit ter kennis te brengen en niet de besluiten van de raad van bestuur van de VWI dd. 17 maart 2010 en 16 juni 2010, waarnaar in de bestreden akte wordt verwezen, heeft het verwerend bestuur de Wet Motivering Bestuurshandelingen dd. 29 juli 1991 geschonden.

Overigens kan volgens de auditeur-afdelingshoofd niet betwist worden dat de bestreden akte geen enkele motivering bevat van de aanwending van de onteigeningsprocedure bij hoogdringendheid en de onteigeningsnoodzaak.

Verzoekende partij had de miskennen van de Wet Motivering Bestuurshandelingen dd. 29 juli 1991 reeds eerder aangeduid door het feit dat tussenkomende partij met brief dd. 7 april 2011 aan verzoekster een nieuw schrijven gericht heeft (...). Het is afwijkend van de eerdere betekening dd. 6 december 2010, zowel in formulering als door het nieuw aanvullend stuk dat is bijgevoegd (m. n. eensluidend verklaard afschrift van de besluiten van de raad van bestuur).

Het is duidelijk dat op deze wijze gepoogd werd om de gebrekkige motivering van de bestreden bestuursakte (door ‘verwijzing’ naar de raadsbesluiten van tussenkomende partij dd. 17 maart 2010 en 16 juni 201), betekend dd. 6 december 2010, vooralsnog te remediëren.

Motivering door verwijzing naar andere stukken is geoorloofd, doch één van de voorwaarden daartoe is dat de inhoud van het stuk, waarnaar verwezen wordt, aan de bestuurde ter kennis moet zijn gebracht. Door het verslag van de raad van bestuur dd. 17 maart 2010 pas op 7 april 2011 ter kennis te brengen van verzoekende partij, is aan deze voorwaarde niet voldaan. Verzoekende partij heeft er niet op een andere wijze kennis van gekregen of kan evenmin geacht worden er kennis van te hebben gehad.

Wat de opmerking betreft, dat verzoekster niet aannemelijk maakt dat zij het te onteigenen gedeelte van haar eigendom effectief aanwendt voor haar bedrijfsactiviteit, verwijst zij naar de luchtfoto op p. 20 van het verslag. Daaruit blijkt ten overvloede de opslag van compost. Een dergelijke inrichting is niet milieuvergunningplichtig zodat verzoekster inderdaad geen bijzondere vergunning kan voorleggen. De realiteit is evenwel dat zij dit perceelgedeelte wel degelijk gebruikt voor compostverwerking, die integraal deel uitmaakt van haar bedrijfsactiviteit”.

5.6. In haar laatste memorie laat de verwerende partij nog gelden:

“3. Onder het tweede en het derde middel wordt er door de verzoekende partij betoogd dat er niet naar behoren formeel zou gemotiveerd zijn. Noch zou formeel naar behoren en duidelijk gemotiveerd zijn waarom er een onteigeningsmachtiging wordt gevraagd, en vervolgens ook bekomen, noch zou naar behoren formeel gemotiveerd zijn waarom er sprake zou zijn van hoogdringendheid. Eerstens moet natuurlijk het onderscheid gemaakt worden tussen de materiële motivering, het bestaan van draagkrachtige motieven enerzijds, de verwoording van deze motieven, kortom, de formele motivering, anderzijds.

Dat een bestuurshandeling op een motief moet berusten en dus per definitie niet willekeurig kan zijn, wordt als een evident beginsel van behoorlijk bestuur aanzien. Materiële motivering en redelijkheidsbeginsel vloeien overigens samen waar al evenzeer aangenomen wordt dat dit ook inhoudt dat het bestuur zich op een in redelijkheid aanvaardbaar motief moet baseren.

Aldus zijn de materiële motieven voor wettigheidskritiek vatbaar - de adressaat van de bestuurshandeling kan aan Uw Raad vragen om

de redelijkheid van de motieven die het bestuur hebben bewogen tot het nemen van een bepaald besluit, te toetsen.

Naast dit algemeen beginsel van behoorlijk bestuur bestaat dus ook de positiefrechtelijke verplichting om deze motieven aan te geven, deze motieven te formaliseren. De verzoekende partij verwijst naar deze positiefrechtelijke regelen.

Er dient echter te worden vastgesteld dat de verzoekende partij hoe dan ook de motieven kent.

De motieven moeten eerst kenbaar zijn, moeten eerst gekend zijn door de adressaat vooraleer hij de motieven aan een wettigheidskritiek kan onderwerpen.

L'existence précède l'essence.

Uit het verzoekschrift maar ook uit het volledige dossier en uit de bezwaarschriften, blijkt dat de verzoekende partij de motieven kent.

De motieven zijn gekend omdat ze net zijn geformaliseerd in de bestuurshandelingen van de WVI.

Er is niets op tegen dat de machtigende overheid verwijst naar deze motieven en ze bijtreedt.

Het Vlaamse Gewest gaat er van uit dat het aangewezen is dat deze bestuurshandelingen waarvan de motieven worden overgenomen, ook betekend worden samen met het machtigingsbesluit. Dit is en blijft echter de verantwoordelijkheid van de WVI.

Het komt de WVI toe deze stukken, waarnaar instemmend door de machtigende overheid wordt verwezen, mede te betekenen, zodat de formalisering van de motieven wel degelijk een effect heeft en dat de motieven wel degelijk gekend zijn door de verzoekende partij.

De rechtspraak van Uw Raad is in die zin ook gevestigd. Er wordt uitgegaan van een teleologische interpretatie. Het ware effectief ook zinloos om een bestuurshandeling te vernietigen krachtens een gebrekkige formele motivering, als deze formele motivering perfect gekend is door de verzoekende partij. Ter rechtsherstel zou dus nog eens op papier moeten gezet worden wat de verzoekende partij al weet, waarna de discussie in rechte van meet af aan zou kunnen herbeginnen. Dit ware zinloos.

4. De vraag is in casu dus of de verzoekende partij, ondanks het feit dat de WVI niet mede tot betekening zou zijn overgegaan van haar besluiten waarnaar ter formele motivering is gewezen, toch de motieven kent.

Door de WVI wordt op overtuigende wijze aangetoond dat dit het geval is. blijkt trouwens uit de bezwaren en uit het verzoekschrift.

Gezien de verzoekende partij de motieven kent, gezien de verzoekende partij in staat is om op deze geformaliseerde motieven wettigheidskritiek uit te oefenen, is voldaan aan de formele motiveringsverplichting. Er is dus geen sprake van een schending van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991, noch van een schending van andere rechtsregelen daaromtrent.

5. De problematiek kan ook nog langs een andere invalshoek bekeken worden.

Er is in de memorie voor het Vlaamse Gewest natuurlijk aangegeven dat er is gemotiveerd naar behoren, met verwijzing naar

de besluitvorming van de WVI, maar dat er eventueel sprake is van een gebrekkige betekening.

Indien deze gebrekkige betekening zou impliceren dat er niet is voldaan aan de formele motiveringsplicht, zou er kunnen opgemerkt worden dat de wijze van formeel motiveren in het machtigingsbesluit er op neerkomt dat er gerekend wordt op een correcte betekening door de gemachtigde, en als de gemachtigde daaraan niet voldoet, dat het machtigingsbesluit dan 'mee valt'. Maar in casu kan daartoe niet besloten worden, omdat precies blijkt dat hetgene eigenlijk mede had moeten betekend worden, reeds bekend was aan de verzoekende partij.

De formele motivering kan uiteraard niet beter worden als zou geëist worden dat nog eens betekend wordt wat al bekend is aan de verzoekende partij.

De verwerende partij volhardt dus.

6. Blijft dan natuurlijk de vraag inzake de hoogdringendheid.

Terecht wordt in het auditoraatsverslag aangegeven, p. 26, laatste lid, dat daaromtrent toch wel nog steeds een aantal eisen kunnen gesteld worden, ook al wordt de procedure hoogdringendheid de gewone procedure.

Het verslag van de vergadering van de Raad van Bestuur van 17 maart 2010, stuk 1 administratief dossier, houdt duidelijk volgende vermelding en motivering in (...):

‘Overwegende dat uit voormelde studies blijkt dat de nood hoog is en dat dringend het nodige moet worden gedaan om die nood effectief te lenigen, hetgeen slechts mogelijk is wanneer de WVI in de mogelijkheid wordt gesteld om de gronden zo nodig door gedwongen onteigening te verwerven’.

Er is dus wel degelijk aangegeven dat er een hoogdringende nood is aan de realisatie van een gemengd regionaal bedrijventerrein, wat van aard is om de hoogdringendheid te motiveren.

Er moet bovendien vastgesteld worden dat de wettigheidskritiek vanuit het eigen belang van de verzoekende partij die hoogdringendheid eigenlijk bevestigt - ook de verzoekende partij geeft aan dat er hoogdringend nood is aan uitbreidingsmogelijkheden. Die worden in haren opzichte op geen enkele wijze tegengewerkt en terecht wordt aangegeven dat een versnipperde realisatie net is wat niet aangewezen is, maar dit is een volkomen pertinente en in redelijkheid bij te treden repliek op de essentie van de wettigheidskritiek van de verzoekende partij. Maar de verzoekende partij weet dat het hoogdringend is, de verzoekende partij weet dat er een hoogdringende nood is en de in se niet bij te treden kritiek van de verzoekende partij, bevestigt precies de nood, de hoogdringendheid”.

5.7. In haar laatste memorie laat de tussenkomende partij nog gelden:

“Allereerst rijst de vraag naar het rechtsgevolg dat in hoc casu moet worden verbonden aan de omstandigheid dat, anders dan is bepaald in het M.B. dd. 13 september 2010, de beslissingen van de Raad van bestuur van 17 maart 2010 en 16 juni 2010 niet samen met het ministerieel besluit betekend of ter kennis gebracht zijn aan de verzoekster.

Wat dit betreft dient het passend onderscheid te worden gemaakt tussen, eensdeels, de intrinsieke regelmatigheid van het machtigingsbesluit en, anderdeels, de formele motivering ervan.

A. Wat de motiveringsplicht betreft.

1. Geen enkele wetsbepaling schrijft voor dat voor de intrinsieke regelmatigheid, resp. rechtsgeldigheid van een machtigingsbesluit, dit laatste aan de belanghebbende eigenaar moet worden ter kennis gebracht. Die kennisgeving vertoont enkel belang :

a) voor wat betreft de startdatum om desgevallend annulatieberoep bij de Raad van State aan te tekenen;

b) voor de regelmatigheid van de procedure voor de vrederechter. In dit verband schrijft immers art. 3 van de wet van 26 juli 1962 het volgende voor:

‘Bij gebreke van overeenstemming tussen de partijen dient de onteigenaar ter griffie van het vredegerecht van de ligging der goederen, behalve het koninklijk besluit dat machtiging verleent tot de onteigening en het plan van de te onteigenen percelen, een verzoekschrift in om de vrederechter dag en uur te zien bepalen waarop de onteigenaar, de eigenaars en vruchtgebruikers van de betrokken percelen gedagvaard worden om op de plaats van de te onteigenen percelen voor de rechter te verschijnen.

Het koninklijk besluit en het plan blijven berusten ter griffie, waar de belanghebbenden kosteloos kennis ervan kunnen nemen totdat de voorlopige vergoeding geregeld is’.

2. De kennisgeving van de litigieuze stukken beoogt derhalve uitsluitend de betrokken eigenaar op de hoogte te brengen van de motieven waarom de minister heeft beslist de machtiging tot onteigening toe te staan en waarom hij heeft beslist dat de procedure van de wet van 26 juli 1962 zal worden gevolgd.

In concreto gaat het te dezen allereerst om de mededeling van de redenen waarom er hoogdringendheid is. Het M.B. zegt inderdaad: ‘Overwegende dat uit de motivering van de dienstverlenende vereniging WVI uiteengezet in de besluiten van de raad van bestuur d. d. 17 maart 2010 en 16 juni 2010 blijkt dat er een dringende nood is aan het realiseren van de vermelde doelstelling; dat deze motivatie wordt overgenomen in dit besluit(;) dat die documenten integraal deel uitmaken van dit ministerieel machtigingsbesluit en samen met dit besluit moeten betekend worden aan de belanghebbende partijen;’.

M.a.w. omdat de in de besluiten van de raad van bestuur opgenomen redenen ter verantwoording van de dringendheid door de minister worden bijgetreden en tot de zijne gemaakt, waardoor zij deel gaan uitmaken van het besluit zelf, wordt gezegd dat die besluiten ook samen met het ministerieel besluit aan de belanghebbenden moeten

‘betekend’ worden , wat enkel lijkt te verwijzen naar de betekening in het kader van de gerechtelijke procedure.

3. Andermaal: die betekeningplicht bestaat immers slechts in het kader van de onteigeningsprocedure zelf. Wordt het onteigeningsbesluit niettemin eerder ter kennis gebracht, doet deze wel de termijn lopen om annulatieberoep aan te tekenen.
4. In zulk geval, dat zich hier voordoet, kan de belanghebbende de schending van de formele motiveringswet inroepen, indien die ‘betekening’ onvolledig is en m.n., in hoc casu, niet meteen ook de beslissingen van de raad van bestuur tot voorwerp heeft, waarin de motivering van de hoogdringendheid, door de minister tot zich genomen, te lezen staan.
5. Maar in zulk geval blijft de (beweerde) onregelmatigheid beperkt tot een louter formeel aspect, nl. de vraag of het betekend besluit formeel en in de akte zelf afdoende gemotiveerd is?

Alsdan geldt evident mutatis mutandis de klassieke rechtspraak van Uw Raad die stelt dat, ook al houdt de ter kennis gebrachte akte niet afdoende of zelfs helemaal geen motieven in, de belanghebbende er zich niet met vrucht kan op beroepen om er de annulatie van te bekomen wanneer blijkt dat hij er de facto wel degelijk kennis van had en zich op de beweerde gebrekkigheid van de motivering of ondeugdelijkheid ervan heeft kunnen beroepen.

Het staat vast dat de verzoekster van die beide beheerraadsbeslissingen kennis had lang vóór het litigieus ministerieel besluit werd genomen en in elk geval wanneer zij annulatieberoep heeft aangetekend. In de memorie van wederantwoord wordt weliswaar de theorie omtrent de motivering door verwijzing in herinnering gebracht, maar het feit van de kennis wordt er niet in betwist. Dat verzoekster minstens toen zij annulatieberoep aantekende kennis had van de bewuste stukken, wordt toch zwart op wit bewezen doordat er letterlijk in het verzoekschrift uit geciteerd wordt, zelfs met de dagtekening van de beslissing van de raad van bestuur!

Zo wordt in het verzoekschrift gesteld:

In de beslissing houdende definitieve vaststelling van het onteigeningsplan wordt dit bezwaar ongegrond verklaard met volgend motief:

‘Overwegende dat de begrenzing van de onteigening gebeurd is op basis van de huidige inplanting ‘van de economische activiteiten van het bedrijf; dat daarom niet het totale perceel nr. 365A werd ‘opgenomen in onderhavig plan, doch enkel het gedeelte dat niet bebouwd is ten behoeve van voormelde economische activiteit’;

‘Overwegende dat (het) in het kader van de totale inrichting van het gebied in opmaak zijnde inrichtingsplan nu reeds aangeeft dat op het betrokken perceel zowel wegenis, groeninkleding en afwatering zal moeten worden gerealiseerd;’

en verder:

‘Deze motivering is feitelijk niet correct omdat, in tegenstelling tot wat de raad van bestuur van de WVI overweegt, het

onteigende deel van perceel nr. 365A we(l) wordt gebruikt voor de economische activiteit van het bedrijf van verzoekende partij. Het gedeelte wordt aangewend als opslagruimte voor compost en andere goederen en materialen die noodzakelijk zijn voor de bedrijfsvoering’.

en nog verder:

‘De overweging in de beslissing van de raad van bestuur van de WVI dd. 16 juni 2010 (...):

‘Overwegende dat voormelde globale ontwikkeling geschiedt onverminderd de toekomstige vestigingsmogelijkheden voor eigenaresbedrijf na volwaardige uitrusting en inrichting van het terrein en in overeenstemming met de bestemmingsvoorschriften van toepassing op deze zone’, kan dan ook onmogelijkheid juist zijn en is hoogst tautologisch. Minstens wordt niet aangegeven op welke wijze deze toekomstige vestigingsmogelijkheden worden gevrijwaard’.

6. De verzoekster kan derhalve de schending van de formele motiveringswet niet met vrucht invoeren, nu het normdoel wel degelijk werd bereikt.

B. De urgentie

1. Vermits vast staat dat de verzoekster kennis had van de stukken waarvan sprak(e) toen zij annulatieberoep aantekende, heeft zij uiteraard ook kennis van de motieven omtrent de urgentie.

Uw Raad besliste nog recent in het arrest nr. (...), (...), dat de motivering van de hoogdringendheid niet alleen kan blijken uit het bestreden besluit zelf, maar ook kan blijken ‘uit andere documenten die aan de verzoekster werden meegedeeld’, quod est in casu.

2. Ofschoon aan de motieven, die de minister te dezen tot de zijne heeft genomen, geen ‘al te hoge eisen kunnen worden gesteld’ nu de urgentieprocedure de facto de enige is die nog wordt toegepast, heeft de raad van bestuur van de WVI de redenen desalniettemin uitvoerig omschreven als volgt:

‘Overwegende dat er zich op dit moment in de regio een acute en grote vraag naar bouwrijpe bedrijfsgronden manifesteert, zoals blijkt uit de studie uitgevoerd in opdracht van de 5 West-Vlaamse Resoc’s en de Provincie West-Vlaanderen; dat in deze studie is aangetoond dat het arrondissement Roeselare een ruimtevraag kent van 214 ha (bij negatieve economische groei nog steeds 197 ha) voor de periode 2007-2022; dat in de studie is aangegeven dat zelfs na het in rekening brengen van de op het moment van de studie vooropgestelde planningsprocessen (voor Roeselare toen nog begroot op 80 ha) en het activeren van nog vrijliggende bestemde percelen, er nog steeds een deficit aan bouwrijpe voorraad vastgesteld werd voor het arrondissement Roeselare van 93 ha; dat het op heden werkelijke netto aanbod uit het voormelde planningsproces slechts een goede 54 ha bedraagt zodat het deficit op heden werkelijk 119 ha bedraagt; dat dit aanbod, dat beperkter is dan het aanvankelijk vooropgestelde, derhalve enkel zal kunnen voldoen aan de meest acute vestigingsnood van bedrijven; dat derhalve dringend moet worden ingegrepen; Overwegende dat de

nodige bedrijventerreinen om op die vraag een antwoord te bieden, in het kader van voormeld planningsproces, geografisch over het grondgebied van Roeselare gespreid werden; dat al deze terreinen als een globaal aanbod dienen te worden gezien, daarbij gelet op de specificiteit van ieder terrein inzake nabijheid van het hogere wegennet, ligging ten opzichte van hun omgeving, grootte en morfologie; dat niettemin een segmentering en zonering over dit totale aanbod aan nieuwe terreinen aangewezen is; dat conceptueel een totaalbenadering, geënt op het gewenste ruimtelijk-economisch beleid van de stad en van de regio, moet kunnen gerealiseerd worden’;

Ook heeft de tussenkomenende partij de noodzaak om zelf tot onteigening over te gaan uitvoerig gemotiveerd als volgt:

‘Overwegende dat het richtinggevende gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen het volgende stelt (blz. 450):

De realisatie van bedrijventerreinen dient in handen te zijn van de overheid. Dit wordt noodzakelijk geacht omwille van:

- het realiseren van de differentiatie (= nood aan een groter aanbod om specifieke terreinen voor te behouden);
- het vergroten van een reversibel ruimtegebruik voor economische activiteiten;
- het vermijden van speculatie;
- het vermijden van ongewenste functiewijzigingen;
- een rationeler grondgebruik met bouwtechnische voorwaarden die extensief grondgebruik tegengaan;
- een betere fasering in de aansnijding van bedrijventerreinen;
- het beschikbaar houden van voldoende betaalbare percelen.

Het bedrijventerrein wordt op een kwaliteitsvolle wijze in de omgeving ingepast, wat het profiel en het imago van het bedrijventerrein ondersteunt’.

Overwegende dat onderhavige procedure beoogt een gemengd regionaal bedrijventerrein in te richten in de omgeving van de R32 en de zone voor openbaar nut MIROM (verbrandingsoven); dat in het Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan houdende de afbakening van het Stedelijk Gebied Roeselare er eveneens een agrarische bedrijventerrein en een bijkomen zone voor MIROM werd bestemd in dezelfde omgeving; dat al deze zones mobiliteitsmatig en qua landschappelijke inbedding en bijgevolg ook infrastructureel-technisch met elkaar verbonden moeten worden; dat dienvolgens een globale aanpak inzake infrastructuur, buffering, waterbeheersing en landscaping noodzakelijk is;

dat zulke globale aanpak niet mogelijk is wanneer de gronden niet door een overheid, blijkens het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen belast met de realisatie van bedrijventerreinen en door art. 73, §2 van het begrotingsdecreet van 19-12-2003 aangewezen als overheid die door de Vlaamse regering gemachtigd kan worden om voor algemeen nut onroerende goederen te onteigenen voor het aanleggen van hun toegangswegen en bijkomende infrastructuur, kunnen worden verworven; dat een globale aanpak en uitrusting niet mogelijk is, en in elk geval erg bemoeilijkt en vertraagd kan

worden, in geval van versnippering van het eigendomsstatuut van het terrein; dat bovendien de particuliere eigenaars om speculatieve redenen kunnen opteren hun grond in portefeuille te houden waardoor het door het afbakeningsbesluit van 21-11-2008 beoogde doel niet, of slechts met heel veel vertraging, kan worden gerealiseerd’;

3. Die motivering is onmiskenbaar afdoende en adequaat, zeker wanneer men zich realiseert dat ingevolge art. 73, §5 van het decreet van 19 december 2003, rechtsgrond van de besliste onteigening, voor de aanleg van bedrijventerreinen geen andere procedure dan deze van de wet van 26 juli 1962 kan/mag toegepast worden, wat geen evidentie is in het licht van het bepaalde in art. 79, §1 BWHI 8 augustus 1980, dat de deelstaten slechts toelaat tot onteigening te besluiten ‘met inachtneming van de bij de wet vastgestelde procedures’. Daaromtrent heeft het Grondwettelijk Hof op 18 september 2002 in het arrest (...) sub B.7 beslist:

‘Door te bepalen dat de onteigening volgens de bij de wet van 26 juli 1962 vastgestelde regels geschiedt, lijkt de decreetgever inbreuk te maken op de federale bevoegdheden, aangezien hij op impliciete wijze de toepassing van de bij andere wetten inzake onteigening vastgestelde regels weert: de wet van 17 april 1835 op de onteigening ten algemene nutte en de wet van 10 mei 1926 tot instelling van een rechtspleging bij dringende omstandigheden inzake onteigening ten algemeenen nutte. De bij de wet van 26 juli 1962 geregelde rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden is echter de enige rechtspleging geworden die elke onteigenende overheid toepast, behalve wanneer de federale wetgever een bijzondere rechtspleging heeft ingevoerd. Hieruit volgt dat de gewestwetgever, door te verwijzen naar de wet van 26 juli 1962, zich naar de door de federale wetgever vastgestelde regels heeft gevoegd en hiervan niet heeft willen afwijken’.

Het Grondwettelijk Hof was van oordeel dat zulke regelgeving door de beugel kan, mits zij aldus wordt geïnterpreteerd dat de ganse wet van 26 juli 1962 in zulk geval van toepassing is, ook het artikel 1 ervan, dat de aanwezigheid van dringendheid vereist.

Het is echter duidelijk dat in zulk geval inderdaad de formele en feitelijke vereiste van hoogdringendheid niet ‘al te hoog’ mag worden gelegd, vermits dit zou voor gevolg hebben dat een tot onteigenen gemachtigd bestuur nooit tot onteigening zou kunnen overgaan in gevallen waarin de habilitatiewet heeft voorgeschreven dat enkel overeenkomstig de wet van 26 juli 1962 mag worden onteigend en er in werkelijkheid geen echte hoogdringendheid bestaat. Inderdaad, indien er wel behoefte is aan onteigening in het algemeen belang, maar deze daarom niet bijzonder dringend is, zou in zulk geval gewoon geen onteigening meer mogelijk zijn, nu de habilitatiewet niet eens toelaat te onteigenen overeenkomstig de wet van 17 april 1835. In zulk geval zou er vanzelfsprekend een zeer ernstige ongrondwettige discriminatie in het leven geroepen worden. M.a.w., van zodra wordt vastgesteld dat de aanleg of de heraanleg van een bedrijventerrein niet hoogdringend is, maar wel maatschappelijk van

groot belang is voor het algemeen belang, zou geen onteigeningsmogelijkheid meer bestaan, gelet op art. 73, §5 van het habilitatiedecreet. En dit kan zeker de bedoeling niet geweest zijn”.

Beoordeling

5.8. De verzoekende partij zet niet uiteen waarin de door haar aangevoerde schending van artikel 16 van de Grondwet en van de wet van 17 april 1835 op de onteigening ten algemene nutte is gelegen. Het middel is in zoverre niet ontvankelijk.

5.9. De wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen (hierna: de formele motiveringswet) bepaalt dat eenzijdige rechtshandelingen met individuele strekking die uitgaan van een bestuur en die beogen rechtsgevolgen te hebben voor één of meer bestuursinstellingen of voor een ander bestuur, uitdrukkelijk moeten worden gemotiveerd, en dat de opgelegde motivering in de akte de juridische en feitelijke overwegingen moet vermelden die aan de beslissing ten grondslag liggen, en dat deze afdoende moeten zijn. Wanneer wordt verwezen naar motieven die zijn vervat in een ander stuk, kunnen deze motieven slechts als motivering van de beslissing zelf worden aangenomen indien dit stuk aan de betrokkene bekend was of dit stuk hem uiterlijk samen met de beslissing ter kennis werd gebracht.

Het doel van deze formele motiveringsplicht is onder meer de bestuurde in kennis te stellen van de redenen waarom de administratieve overheid de beslissing heeft genomen, derwijze dat blijkt, of minstens kan worden nagegaan of de overheid is uitgegaan van gegevens die in rechte en in feite juist zijn, of zij die gegevens correct heeft beoordeeld, en of zij op grond daarvan in redelijkheid tot haar beslissing is gekomen, zodat hij met kennis van zaken kan uitmaken of er aanleiding toe bestaat tegen deze beslissing de beroepen in te stellen waarover hij beschikt.

5.10. Het bestreden machtigingsbesluit is gemotiveerd als volgt:

“Overwegende dat uit de motivering van de dienstverlenende vereniging WVI uiteengezet in de besluiten van de raad van bestuur d.d. 17 maart 2010

en 16 juni 2010 blijkt dat er een dringende nood is aan het realiseren van de vermelde doelstelling; dat deze motivatie wordt overgenomen in dit besluit(;) dat die documenten integraal deel uitmaken van dit ministerieel machtigingsbesluit en samen met dit besluit moeten betekend worden aan de belanghebbende partijen”.

5.11. Het wordt door geen van de partijen betwist dat enkel het bestreden machtigingsbesluit zelf aan de verzoekende partij ter kennis werd gebracht, doch niet de besluiten van de raad van bestuur van de WVI van 17 maart 2010 en 16 juni 2010, hoewel in het machtigingsbesluit wordt overwogen, deze “documenten integraal deel uitmaken van dit ministerieel machtigingsbesluit en samen met dit besluit moeten betekend worden aan de belanghebbende partijen”.

Het wordt evenmin betwist dat in het bestreden machtigingsbesluit zelf geen enkele motivering is vermeld wat betreft de aanwending van de onteigeningsprocedure bij hoogdringendheid en de noodzaak tot onteigening.

5.12. In het besluit 16 juni 2010 van de raad van bestuur van de WVI wordt het bezwaarschrift van de verzoekende partij onderzocht en verworpen. In het verzoekschrift tot nietigverklaring citeert de verzoekende partij onder het randnummer 2.2.1. letterlijk uit dit besluit, zodat vaststaat dat zij op dat ogenblik reeds kennis had van dit besluit.

5.13. Voorts blijkt uit de gegevens van de zaak dat het bij besluit van 17 maart 2010 van de raad van bestuur van de WVI voorlopig aanvaarde plan tijdens het openbaar onderzoek, dat werd gehouden van 19 april 2010 tot en met 3 mei 2010, ter inzage van het publiek werd neergelegd op het stadhuis van Roeselare en in de burelen van de WVI.

De verzoekende partij heeft tijdens het openbaar onderzoek een bezwaarschrift ingediend, waarin zij aanvoert eigenares te zijn van het perceel met volgnummer 7, opgenomen in het onteigeningsplan, dat zij aldaar eigen bedrijfsmatige activiteiten voert, én dat zij eigen behoeften en plannen heeft voor een uitbreiding van haar bedrijfsgebouw o.a. op dat perceel, en vraagt hiermee rekening te willen houden en het onteigeningsplan af te wijzen.

Bovendien overweegt het voormelde besluit van 16 juni 2010 van de raad van bestuur van de WVI, waarvan hiervoor is gebleken dat de verzoekende partij er reeds kennis van had, ter beantwoording van haar bezwaarschrift, onder meer “dat de noodzaak van de voorgenomen onteigening reeds is uiteengezet in het besluit van de raad van bestuur van de WVI houdende voorlopige aanvaarding van onderhavig onteigeningsplan en die de bezwaarmaakster reeds kent, zodat het kan volstaan ernaar te verwijzen”.

Er kan dan ook evenmin worden aangenomen dat de verzoekende partij geen kennis had van het besluit van 17 maart 2010 van de raad van bestuur van de WVI.

5.14. Nu blijkt dat de stukken waarop de motivering van het bestreden besluit is gesteund aan de verzoekende partij bekend waren, ligt een schending van de formele motiveringsverplichting niet voor.

5.15. Anders dan de tussenkomenende partij voorhoudt kan uit artikel 73, § 5 van het decreet 19 december 2003 houdende de bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004, dat bepaalt dat “de onteigening gebeurt bij toepassing van de wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake onteigening ten algemenen nutte”, niet worden afgeleid dat “de decreetgever derhalve ondubbelzinnig de te volgen procedure heeft voorgeschreven” zodat “er sowieso geen enkele motiveringsplicht is”.

Ingevolge het advies van de Afdeling Wetgeving van de Raad van State bij het ontwerp van voormeld decreet (L. 36.029), waarin wordt verwezen naar de overweging B.7 van het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 131/2002 van 18 september 2002, werd in de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004, gepreciseerd dat voornoemde bepaling “geenszins een vermoeden van hoogdringendheid invoert waardoor de onteigenende overheid vrijstelling zou krijgen van de verplichting om de onmiddellijke en voor het algemeen nut onontbeerlijke inbezitnemingen van het goed te motiveren zodat de vrederechter

zou belet worden om de wettiging van die motivatie te controleren.” (VI. Rd., stuk 1948, 2003-2004, nr. 1, blz. 27).

5.16. In het besluit van 16 juni 2010 van de raad van bestuur van de WVI wordt uitdrukkelijk overwogen “dat de verwerving van alle terreinen binnen het gemengd regionaal bedrijventerrein in dit kader noodzakelijk is om de doelstellingen, zoals ook nauwkeurig bepaald in het RSV (blz 450, versie 2004), te kunnen realiseren”. De verzoekende partij kan dan ook niet worden gevolgd waar zij stelt dat nergens wordt omschreven om welke “doelstellingen” het gaat.

Voorts worden in het besluit van 17 maart 2010 van de raad van bestuur van de WVI, op grond van studies waarnaar wordt verwezen, uitvoerig de redenen aangegeven waarom de nood aan “bouwrijpe bedrijfsgronden” hoog is en “dringend het nodige moet worden gedaan om die nood effectief te lenigen” (zie hiervoor onder randnr. 5.7., littera B, 2).

De verzoekende partij kan dan ook niet worden bijgetreden in haar bewering dat “nergens verantwoord of gemotiveerd” wordt waarom deze onteigening bij hoogdringendheid moet gerealiseerd worden en waarom “de onmiddellijke inbezitname onontbeerlijk is”.

5.17. Het tweede onderdeel van het tweede middel en het derde middel zijn niet gegrond.

5.18. Het auditorsverslag is beperkt tot het onderzoek van het tweede onderdeel van het tweede middel en het derde middel. Het is noodzakelijk voor de oplossing van het geschil dat ook de overige middelen door een lid van het auditoraat worden onderzocht en dat daarover verslag wordt uitgebracht.

BESLISSING

1. De Raad van State heropent de debatten.

2. Het door de auditeur-generaal aangewezen lid van het auditoraat wordt gelast met het aanvullend onderzoek.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van zeven mei 2012, door de Raad van State, Xe kamer, samengesteld uit:

Roger Stevens,	kamervoorzitter,
Johan Bovin,	staatsraad,
Jan Clement,	staatsraad,
bijgestaan door	
Astrid Truyens,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Astrid Truyens

Roger Stevens